

Ezkertien ezaugarriak

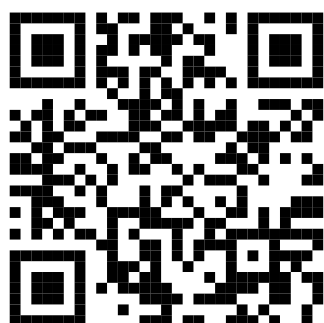
Ezkerren eguna ospatu egiten da urtero abuztuan. Ezker edo ezkertiei buruzkoa duzu entzungai hau.

Anna Prosekova (Pixabay)

Entzun audioa eta, ondoren, aukeratu erantzun egokia.

<https://labur.eus/UCRVY>

erran.
eus

Hautatu aukeren artetik erantzun zuzena.

1. Nola hasi zen Ezkerren Nazioarteko Eguna ospatzeko ohitura?

- ☐ Erresuma Batuko elkarte batek jarri zuen abian XX. gizaldian.
- ☐ Oraindik existitzen den elkarte bat hasi zen eguna ospatzen, 1966an.
- ☐ Estatu Batuetan jarri zen ohitura abian.

2. Hiru baieztapen hauetatik zein da zuzena?

- ☐ Ehunekotan emakume gehiago dira ezkerrek gizonak baino.
- ☐ 10 gizonetik 1 ezkerria da, eta emakumeengan ere portzentaia bera da.
- ☐ Ehunekoa kontuan hartuta, batez ere gizonezkoak dira ezkerrek.

3. Zer ikertu da ezkertia aspalditik daudela ondorioztatzeko?

- ☐ XXI. mendetik hasita azken 10 milioi urteak.
- ☐ Gizakia sortu zenetik ia gaur arteko adierazpen artistiko guztiak ikertu dira.
- ☐ Gizakia sortu zenetik ia gaur arteko adierazpen artistiko guztiak ikertu dira. Historiako 5 milurteko ikertu dira: erramintak, eskuzko adierazpen artistikoak...

4. Euskaraz hainbat esapidetan nabarmen islatzen da...

- ☐ haur askok idazten zutela ezker eskuarekin.
- ☐ ezkertiarren ospe txarra.
- ☐ euskaldunen joera ezkorra aholkuak ematean.

5. Ezker edo ezkertien egoera beti bera izan al da?

- ☐ Esatariak dioenez, gaur egun oraindik apenas dagoen ezkerrentzako tresna edo gailurik merkatuan.
- ☐ Esatariak dioenez, egunero ateratzen dira ezkerrek erabiltzeko tresna berriak.
- ☐ Esatariaren arabera, ezkerren egoera erabat aldatu da ia tresna guztiak ezkerrek erabiltzeko moduan ere badirelako.

6. Zergatik dira eskuinak baino adimentsuago, adibidez, Albert Einstein, Marie Curie, Franz Kafka, Bill Gates...?

- ☐ Buruko bi hemisferioen arteko lotura hobeak egiten dituztelako ezkerrek.
- ☐ Nagusiki, sortutako lana oroitzen hobeak direlako.
- ☐ Ezkerrek joera handiagoa dutelako eskumek baino ezkerreko hemisferioa erabiltzera.

ERANTZUNAK

1. Estatu Batuetan jarri zen ohitura abian.
2. Ehunekoa kontuan hartuta, batez ere gizonetakoak dira ezkerak.
3. Historiako 5 milurteko ikertu dira: erramintak, eskuzko adierazpen artistikoak...
4. ezkertiarren ospe txarra.
5. Esatariaren arabera, ezkerren egoera erabat aldatu da ia tresna guztiak ezkerrek erabiltzeko moduan ere badirelako.
6. Buruko bi hemisferioen arteko lotura hobeak egiten dituztelako ezkerrek.

TRANSKRIPZIOA

Esataria. Ba tira, Itzalean egosi saioan aitzinera segitzen dugu. Gaur abuztuaren 13a dugu. Eta zer egun den gaur? Ba, Ezkertien Nazioarteko Eguna. Erran, ba, gaurko eguna ospatzeko ohitura ba, 1976an, Estatu Batuetan desagerturiko Lefthanders International-ek jarri zuela martxan.

Aipatzen dutenez, munduko biztanleen % 10a da ezkertia. Azterlanek adierazten dute fenomeno hori ohikoagoa dela gizonen artean emakumeen artean baino. Gizonen % 13a omen da ezkertia eta emakumeen kasuan, % 9a.

Eta zergatik jaiotzen ote da haur bat ezkertia? Ba tira, ikertzaileak oraindik ez dira ados jarri, pertsona bat zergatik jaiotzen den ezkertia, baina bueno, azalpen genetikoak eskaintzen dutenak badira, eta hauen iritziz, gene baten gabezia omen da pertsona bat ezkertia jaiotzeko arrazoia.

Ba tira, ezkertia garaian sorreratik existitzen omen dira. Zientzialariek eta historialariek, ba, eskuzko jardueren bost milurteko adierazpen artistikoak aztertu ondoren, idazteko tramankuluetatik hasi eta erreminta edo xabalinetaraino, historian ezkertia betitik egon direla ondorioztatu dute.

Gero, ba, ikusi beharko litzateke, ba, garai haietan zer-nolako fama zuten ezkertiek. Izan ere, duela gutxi (gutxi) arte ba ezkerria izatea begi txarrez ikusten zen. Ja XX. mendean bertan hurrei ezkerreko eskua lotzen zitzaizkien eskuinarekin idaztera behartzeko. Hala ere, hala ere, euskaldunak ez gaude hemen aholkuak ere emateko, izan ere euskaraz bera ere ezkerria aunitzetan (askotan) konnotazio negatiboekin aipatzen dugu. Adibidez, adibidez hori daude pertsona bat ezkerreko begitik sartzea, pertsona bat ezkerreko hankarekin jaikitzea eta gisako esamoldeak.

Ba, ez gaitzen engaina. Mundua, orokorrean, eskuinak direnentzako egin dago, eta hori, ba, ezkertiek egunerokoan somatzen dute. Adibidez, idazterako orduan. Ezkerreko eskuarekin idazten duten haurrek, adibidez, papera nola jarri edo aitzurrekin (aitzurrekin/guraizeekin) nola moztu ikasi behar izaten dute, aitzurrak ba, berez, eskuinak direnentzako eginak daudelako.

Kontuak kontu, trabak ez daude idazterakoan bakarrik. Ordenagailuaren teklatuan, adibidez, ba botoi numerikoak eskuinean egoteak ere traba dira ezkertientzat; lata-irekitzaileekin ere berdina; gitarrak ere, ba, eskuinentzat eginak daude; ordenagailurako saguak, kortxoak kentzeko gailuak, tira, dena eskuindarrentzat edo eskuinekoentzat eginak daude.

Orain, zorionez, aipatu ditugun gailu guzti horiek (horiek guztiak), ba, ezkertiek erabiltzeko modura ere moldatu dira.

Tira, uste orokorrera mugatzen baldin bagara, ba, ezkerria izateak hainbat abantaila omen dituela erranen dugu. Adibidez, ezkertia sortzaileagoak omen dira. Hori hala omen da eta zientziak dagoeneko frogatua omen du hori. Bueno, kontua da ezkertiek eskuineko hemisferiorako duten joeraren ondorio omen da hori, izan ere, hori kokatzen da adimena, trebetasuna eta sormena. Horren harira, ba, sortzaile ezagun zenbait ezkertia dira edo ziren: Frederich Nietzsche, Leonardo da Vinci, edo Migel Angel edo Picasso bera.

Bertzetik (bestetik), ezkertia adimentsuagoak direla ere frogatu omen da. Oroimen gehiago izatearekin batera, zientziak erakutsi du zergatik diren ezkertia adimentsuagoak. Badirudi ezkertiek pentsamendu trebeagoa dutela, funtzio intelektual garatuagoak emaitza gisa ematen dituen ezaugarriak. Hori, ba, garuneko bi hemisferioen arteko lotura hobea ondo ondo omen da. Eta bueno, adimentsuen artean ere badaude edo bazeuden ezkertia: Albert Einstein, Marie Curie, Franz Kafka, eta bueno, bertan daude Bill Gates, Neil Armstrong...

Ba tira, gaur abuztuaren 13a, nazioarteko eguna duzue ezkertiek. Ba tira, hala baldin bazara, zorionak!